

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Deo Vno, & Trino

Vindalium, 1646

Sect. V. An sit speculatiua, & practica & subalterna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38742

SECTIO V.

*An sit speculatiua & practica
& subalterna.*

CONCLUSIO I.

Theologia est simul speculatiua, & practica, idque formaliter, magis tamen est speculatiua quàm practica.) In primis quod sit speculatiua, patet, quia agit de obiecto non operabili, nempe de Deo, de Christo, de Angelis, aliisque rebus circa quas non nisi cognitio speculatiua versari potest.

Secundò, quod etiam sit practica probatur, quia illa scientia est practica; quæ agit de obiecto operabili, modo operabili: at Theologia agit ex parte de tali obiecto: cum enim consideret Deum ut finem vltimum, consequenter agit de mediis quibus eiusmodi finem assequi possumus, nempe de virtutibus, & de modo quo earum actus fieri debent, ut sint boni, meritorij in ordine ad vitam æternam.

Tertiò, quòd Theologia sit formali-

ter speculatiua, & practica, probatur, quia producitur per actus, quorum alij sunt formaliter speculatiui, nimirum illi qui consistunt in mera alicuius veritatis contemplatione; alij formaliter practici, ij videlicet qui aliquid faciendum præscribunt, ipsamque operationem dirigunt,

Quarto, quòd sit magis speculatiua quàm practica, ea ratione ostenditur, quia præstantiores habet veritates speculatiuas quàm practicas: siquidem veritates de Deo vno & Trino, de Christo, de Angelis, de creatione, de prædestinatione, & similes longè excedunt veritates practicas, quæ traduntur de actibus virtutum.

Nota quòd sicut intellectus, etsi vnus sit distingui solet in speculatiuum & practicum; ita Theologia, etsi vnica sit, potest esse simul speculatiua, & practica. Mitto quòd Theologia adæquatè sumpta, complectitur varios habitus specie distinctos, vt patet ex supradictis.

CONCLUSIO II. Theologia nostra non est propriè subalternata scientiæ beatorum. Ratio est, quia ex communi sententia Philosophorum, quam hic supponimus, ad scientiam propriè

subalternatam requiritur primò, vt habeat pro obiecto materiali, partem obiecti scienciæ subalternantis: at idem est obiectum materiale Theologiæ nostræ, & beatorum, nempe Deus.

Secundò, vt consideret in obiecto suo formalem aliquam rationem particularem, quæ non competat obiecto subalternantis; atqui non modo Theologia nostra, sed etiam beatorum habet pro obiecto formali Deum, vt Deus est.

Tertiò, vt principia subalternatæ sint conclusiones subalternantis; at eadem sunt principia in Theologia nostra, ac in scientia beatorum, nempe articuli fidei; cum eo, tamen discrimine, quòd à beatis clarè videantur, à viatoribus autem obscurè: quod sanè ad propriam subalternationem non sufficit.

Quartò, vt scientia subalternata coniungi possit, in eodem intellectu, cum subalternante; at Theologia nostra, cum essentialiter sit obscura, non potest, saltem de lege ordinaria, coniungi cum scientia beatifica. Neque refert illud Hieronymi epist. ad Paulinum. Discamus in terris, quorum scientia perseuerat in cœlis; non enim est sensus, mansuram in cœlo Theologiam nostram, sed tantùm nos ibi habituros claram, &

perfectam cognitionem eorum, que hinc obscure percipimus.

CONCLUSIO III. Theologia aliquo sensu est argumentatiua, alio nequaquam.) Explico; In primis Theologia dici potest argumentatiua triplici titulo. 1. quia cum sit scientia, adeoque discursiua procedit ex suis principiis ad varias conclusiones probandas. 2. quatenus etiam sua principia aliquo modo probare potest, nempe vel argumentando ad hominem, ut cum ex veteri testamento contra Iudæos ostendit, Incarnationis mysterium peractum esse: vel si aduersarius nullum fidei principium admittat, proponendo varia motiua quibus sufficienter probatur articulos fidei nostræ credendos esse. 3. quatenus euidenter negatiue, at aiunt, soluit argumenta suis principiis opposita; proponendo videlicet rationem aliquam, qua ostendit se non adeo iis conuinci, qui merito dubitet de eorum veritate.

Non tamen potest Theologia ita dici argumentatiua, ut sua principia clare demonstret esse vera: quia non argumentatur nisi vel vtraque præmissa de fide, vel saltem ex altera; quouis autem ex his modis procedat: semper conclusio erit ineuidens. At neque sic Theologia

est argumentatiua, vt possit soluere euidenter positue argumenta suis principiis opposita: quia hoc modo ea argumenta soluere, est ostendere eorum falsitatem: non potest autem Theologia euidenter eiusmodi argumentorum falsitatem ostendere, quin euidenter demonstraret ipsos fidei articulos, quibus repugnant, esse veros; quod impossibile est, ex iam dictis.

Atque ita, vt res exemplo fiat illustrior, si quis contra mysterium Trinitatis, obiiciat; vbicunque est personarum distinctio, ibi quoque esse naturarum distinctionem; non poterit quidem Theologus euidenter positue ostendere falsitatem illius propositionis; quia vt hoc posset, deberet euidenter ostendere veritatem istius: non semper ibi est distinctio naturarum, vbi est personarum distinctio, & consequenter: cum hæc non habeat locum, nisi in Trinitate, deberet euidenter demonstrare, hoc mysterium esse verum; quod impossibile est. Poterit tamen refellere propositionem prædictam, euidenter negatiue: si quidem ea fundatur in quadam inductione rerum creatarum, quæ quot habent hypostasies, tot habent naturas numero distinctas; vnde concluditur, idem

dicendum de Deo. At talis consequentia ea ratione negari potest, quia etsi quælibet natura finita & limitata vnico supposito sufficienter terminari possit, non sequitur idem dicendum esse de natura diuina; quia cum sit infinita, & illimitata potest exigere plura supposita, in quibus subsistat: sicut plura alia, omnium consensu, exigit, quæ nulli creaturæ, quantumuis perfectæ, possunt competere.

Nota, Theologiam non probare quidem euidenter, mysteria fidei nostræ esse vera; cum illius argumenta non necessitent intellectum nostrum ad assentiendum eiusmodi mysteriis, vt experientia satis ostendit. Probare tamen euidenter, ea esse credibilia; siquidē ex rationibus, seu motiuis fidei, de quibus agetur in Idea Theologiæ Moralis, prudens quisque iudicare debet illa esse vera, & à Deo reuelata.